

Örjan Wikström

Härnösands Konsthall, till 11 okt.

Maleriet är ett tungt belastat konstnärligt skepp som kryssat genom historien, färgat av romantik, känslor, revolterande intellektuella äventyr och ibland knapertorra utsagor. Dess överlevnadspotential – mot alla odds i vår tid - är värd all beundran. Satt på konstens piedestal, mera nu än förr, får det också något högstämt och ointagligt romantiskt omkring sig. Det skapar ibland svårigheter att nalkas det på ett mera vardagligt och avspänt sätt. Jag kan känna det inför Örjan Wikströms utställning på Härnösands Konsthall. Här finns till exempel referenser i titlarna till ikoner som Giacometti, Rodin och Munch. Och visst kan man här och var upptäcka motsvarigheter i Wikströms måleri, som i den avskalade förenklingen, betoningen på kroppslighet och ljus, den psykiska utsattheten. Men hur ska man gå förbi återspeglingsarna och gå förbi det som blivit typiskt för Örjan Wikström – det upplösta och naket vacklande - för att hitta någon vresig fristående och konkret sak att plocka upp? Något att irritera sig över men som skulle få mig att stanna upp längre vid bilderna. Möjligen begär jag för mycket av en utställning som kanske inte har andra anspråk än att förmedla undflyende stämningsbilder i en enda återkommande orkestrering.

Ett melankoliskt dis hänger över målningarna. Människofigurer badar i ett gråstänkt mjölkigt ljus, fångna i antydda rum, kanske hotellrum. Människor som inte framträder mer än som skuggor, i motljus eller som halvt genomskinliga fördrivna färgytor. En säng, några ljusreflexer, ett fönster, ett rum avskalat på sina detaljer. Allt kretsande kring det huvudsakliga – subjektet – om det är kvinna eller man vet man inte, det är diffusa gestalter kanske i kamp med den ständigt existentiella frågan, om varandet, ljuset, känslorna, kroppens möte med sig själv, med rummet och tiden. Den murriga färgskalan, brunt, gulockra, magenta och blått, genomgående utspädda som av ett för länge sedan uttjänt syrabad, ger en bild av längtan, saknad eller melankoliskt accepterande av situationen. Tristessen, om det nu är kärlekens svärmod eller existensens bleka ansikte, upphävs bara vid enstaka tillfällen av någon rosa skugga, en klarblå konturlinje.

Om det nu är situationen som det handlar om. Jag tror inte det handlar så mycket om berättelsen i bilderna, än om själva måleriet och formspråket. Det avskalade och förenklade återkommer i hela utställningen. Det är inga bestämda rum, snarare ger de sken av psykologiska livsrum. Målningarna betonar ytan och det tillfälliga mötet mellan figur, form och färg, som handlar det om snabba ögonblicksbilder eller skisser av dunkla synminnen och reflektioner. Som finns det ingen annan berättelse än formen, människan

i rummet, människan har en skugga, i rummet sipprar ljus, ljuset sätter skuggan i rörelse. Det är inget specifikt ljus, det är allmängiltigt, lite avmätt, avståndstagande, ett bakgrundsljus. Vi befinner oss i ett filosofiskt och existentiellt rum där människan svävar vilset omkring, ryggar tillbaks, sneglar och söker kontakt med ljuset, halvt vaken, halvt drömmande inför det. I en stor mängd målningar upprepas motivet, ofta utan att tillägga något nytt eller avvikande. Den konsekventa förenklingen är naturligtvis medveten, men jag saknar en överraskande bildmässig störning eller mothugg, det är som man befinner sig i ett sömngångaraktigt vakuum som inte tillåter den minsta bristning eller invändning.

Lite annorlunda är det med etsningarna. Det kan bero på att grafiken generellt är en mera distinkt och "hård" teknik. Konkretionen och linjeföringen i bilder som "Budapest", "Cafeet" och "Trappan" skapar mera dynamik och spänning, plötsligt uppstår oväntade händelser eller visuella aktioner. Dessa bilder blir mera handfasta och på sitt sätt mera praktiska att ta till sig än måleriet. Figurerna, om än lika upplöst anonyma, försöker här kliva ned på ett fastare golv.

Text och foto: Jan K Persson

2008-09-17